

Respektovaný psycholog oslavil pětadesátiny. Přesto dodnes přednáší na vysoké

Tábor – Profesor a jeden z nejvýznamnějších českých psychologů, Milan Nakonečný, je v oboru natolik uznávanou autoritou, že i ve svých 85 letech přednáší na českobudějovické vysoké škole.

Významné životní jubileum oslavil minulý týden 8. února a novináři si v těchto dnech u něj podávali kliku jeho vily. Kdo vstoupil, ocitl se v království knih, které má všude kolem sebe, od země ke stropu. Nad jejich hřbety krátce zalituje, že už je všechny nestihne přečíst. To by ale nestihl, i kdyby mu bylo čtyřicet.

Život horažďovického rodáka je tak bohatý, že by vydal na knihu, kterých on sám napsal dvacet. Společně jsme jím proto prošli tak říkajíc letem světem. Vyprávění to bylo víc než poutavé.

Jak jste se z Horažďovic dostal do Tábora?

Můj otec byl právník a začínal jako notářský koncipient v Horažďovicích, odkud pocházela moje maminka a její rodiče. Potom našel místo v Třeboni, to mi bylo pět šest let a tam jsem začal chodit do školy. Následně jsme se v roce 1939 přestěhovali do Českých Budějovic. Následně otec ještě nějakou dobu zastupoval notáře v Horažďovicích, ale ještě za války byl pak jmenován notářem v Táboře. Nějakou dobu jsme v Táboře neměli byt, tak dojížděl z Budějovic a já mu každou sobotu chodil na nádraží naproti. Jako dnes vidím, jak tam každý musel rozbalit kufry, jestli nevozí zakázané potraviny. Až po válce jsme se přestěhovali do Tábora, do vily nad vodopádem, v níž předtím bydlel nějaký gestapák. Do znárodnění dělal otec soukromého notáře, ale pak mu zabavili kancelář i všechno její zařízení a stal se státním zaměstnancem. Maminka absolvovala klášterní školu v Horažďovicích, ale byla v domácnosti a měli jsme i, jak se tenkrát říkalo, služebnou. Po Únoru si maminka udělala kurz na zubní instrumentářku.

Takže pocházíte z bohaté rodiny...

No, bohaté. Když otec nastoupil v Táboře, tak byl bohatý, platil milionářskou daň, jenže přišla měnová reforma a o všechno přišel. Otec nikdy nevěřil, že o peníze přijde, takže ho to hodně sebralo. Pořád chtěl koupit pěknou vilu, peníze na ni měl, ale nemohl si vybrat až přišla reforma.

Profesor PhDr. Milan Nakonečný na konci 50. let vystudoval pedagogiku a psychologii na VŠ pedagogické v Praze a v roce 1967 klinickou psychologii na FF UK. V letech 1968 – 1969 byl na studijním pobytu v německém Mnichově. Kromě Prahy a Českých Budějovic patří do jeho pedagogické kariéry také deset let strávených v 70. až 80. letech na tehdejší soběslavské pedagogické škole. V současné době přednáší na Teologické fakultě Jihočeské univerzity. Milan Nakonečný je autorem 20 odborných knih, napsal ale také knihu o fašistické organizaci Vlajka, za níž sklidil kritiku, že se v ní s fašismem dostatečně nvyvořádal. V jeho díle mají svoje zastoupení i tituly o magii. S manželkou měli syna, který žije ve vile s otcem a svou rodinou.

Co vás v raném životě hodně ovlivnilo?

Jako dítě v předškolním věku jsem zažil příhody, které si detailně dones pamatuju, a ty mne dost ovlivnily. Od té doby věřím, že dramatické osobní zkušenosti mohou zanechat stopy v celém životě.

Prozradíte je?

Přesně vím, jak jsem šel po Třeboni a přšelo. Proti nám šel člověk, který si nesl boty přes rameno. Ptal jsem se otce, proč a on mi odpověděl, že je tak chudý, že si ty boty šetří. Nad tím jsem hodně přemýšlel. Moje matka totiž byla hodně sociálně založená, a možná po ní mám tento gen i já. Jsem mylně považován za extrémního pravičáka, já jsem dnes spíše extrémní levičák, byť nejsem komunista. Nikdy jsem se totiž nesmířil s touto společností, kde na jedné straně je kasta bohatých a na druhé chudáci. Cítil jsem to jako hroznou nespravedlnost. Taky si pamatuju, jak v Třeboni četníci v roce 1938 rozháněli nějakou skupinu žen, a to se mi taky nelíbilo. Takže od dětství jsem byl naladěný na sociální spravedlnost. Dnešní kapitalistická společnost je nespravedlivá, nemocná a zničující. Takže nemůžu být pravičák. Díky těmto příhodám jsem ale jako dítě mohl pochopit prvorepublikové komunisty a kdybych za první republiky žil, byl bych asi taky komunista. Nehleděl jsem na některé z nich tak nevraživě, i když mezi těmi poúnorovými byli zločinci jako například ministr informací Václav Kopecký, to byl gauner a grázl. První republika byla velmi sociálně nespravedlivá a mnozí veřejně činní intelektuálové – komunisté byli později popraveni, například Závaš Kalandra.

Za pár let byste od nich určitě zase utíkal, ne?

To určitě, „vítězný únor" a to, co po něm následovalo, je jedna z nejhorších etap naší historie a myslím, že bych v té době taky nepřežil.

Kdy jste prozřel?

Postupně. Například jsem miloval Rudou armádu, která obsadila Budějovice, a hádal se se spolužákem, ten zase měl rád Američany, kteří byli v okolí Budějovic. Můj otec ale byl emigrant, jenž v roce 1921 utekl před bolševiky a o bolševické revoluci mi vyprávěl. Později, v sextě na gymnáziu v Táboře, jsem komunismus vnímal jako zfalšovanou revoluci a začal fandit národním socialistům. A pak přišel Únor, a to se mnou už málem švihlo. Věděl jsem, že je konec. V zimě toho roku 1948 jsem se stal jednou z prvních obětí a byl vyhozen z gymnázia za „protistátní" výrok.. Nějaký provokatér sundal Gottwaldův obraz a pověsil na zeď obraz Trumana, na to si nás, studentské funkcionáře, já měl

na starosti sběr papíru, zavolali na akční výbor. Tam seděl nějaký Švehla a ten na nás řval, že jestli se to bude opakovat, gymnázium zavře a my půjdeme do výroby. A já utrousil: „Jako za protektorátu?“ Jenže do protokolu zapsali, že jsem veřejně řekl, že nás kdysi tížila nacistická a nyní komunistická bota. Musel jsem pak nastoupit do výroby. Naštěstí mne zaměstnal otec u sebe v kanceláři.

A co nedokončené gymnázium?

Měl jsem ho zakázaný po celé republice, ale otci se podařilo vyřídit, že jsem ho mohl dokončit v Soběslavi. Ovšem tady jsem v oktávě propadl u maturity z latiny a politické výchovy, byť to byl vždycky můj nejoblíbenější předmět a i latinu jsem dobře znal, protože na budějovickém gymnáziu jsem ji měl od primy a v Táboře až od kvarty. Ale propadnout jsem musel. Ročník jsem tedy opakoval. Jenže na konci roku mne k maturitě nepřipustili. Jako dělník jsem tedy nastoupil do továrny na papír a otec dál usiloval, abych mohl dostudovat. Podařilo se mu, že jsem po prázdninách mohl přijet k maturitě s těmi, kdo dělali reparát. Ředitel školy byl známý mého otce a řekl mi, abych si maturitní vysvědčení vyzvedl hned druhý den, což jsem učinil. A potom mému otci sdělil, že kdybych byl přišel o hodinu později, už bych ho nedostal. Z Budějovic dostal příkaz mi vysvědčení nevydávat.

S maturitou už jste mohl pryč z fabriky?

To až když jsem šel k zápisu branců, přihlásil jsem se dobrovolně k odvodu, byť jsem k němu měl jít až za rok. Řekl jsem, že na vojně chci zůstat jako voják z povolání. Narukoval jsem do Motola a pak mne poslali do vojenský aspirantky a měl se stát důstojníkem v záloze. Tam mi dali zabrat. Za nějakou dobu jsme já a několik dalších museli řadu týdnů jezdit brzy ráno bez snídaně na důl Zdeňka Nejedlého na Kladno, kde jsme na šachtě, v hloubce čtyři sta metrů pod zemí, pomáhali nakládat narubané uhlí na vozíky. Horníci se s námi dělili o své svačiny. A když nás pozdě odpoledne dovezli zpět do kasáren, museli jsme se zúčastňovat výcvikového programu. Tak jsme my, vojáci – studenti, měli poznat práci dělnické třídy.

To si pak člověk asi vyčítá, kam se přihlásil.

Ale zůstal jsem. Vyřadili mne jako četaře a poslali do Liptovského Mikuláše, kde jsem si všechno vyžehlil, protože jsem rotnému politrukovi psal politický referáty a namaloval obrazy do důstojnické jídelny. Jako „malíř“ jsem se měl fantasticky, ale taky jsem si tam odseděl týden ostrý basy. Později se zrovna konaly přijímačky na vysokou, takže jsem musel velitele strážnice podplatit, aby mě do tý basy vzal přednostně. Byl na ni hrozný nával, a to bych přijímačky nestihl. Velitele pluku jsem taky musel přemluvit, by mi odpustil nasluhování těch sedmi ostrých.

Tyto přijímačky jste už absolvoval bez zásahu mocných?

Celkem ano, jediný lapsus jsem měl, když se mne zeptali, co čtu a já odpověděl Freuda. Přijímací komise vypadala zděšeně, ale vzali mne. Pohovor jsem dělal v uniformě rotného aspiranta, přisedícího kádrováka to okouzlo.

Psychologie byla od začátku jasnou volbou?

Ano, ale víc než diagnostická praxe mne lákalo vyučování. Bohužel to hned nešlo. Tehdy se vydávaly umístěnky, a tak na kraji určili, že budu dělat psychologa v dětském diagnostickém ústavu. I tady jsem měl problém: že děti testuju, což bylo bráno jako buržoazní přežitek. Po čtyřech letech mne jeden

můj bývalý profesor z vysoké školy vyzval, abych se mu přihlásil, že zakládá katedru. A tak jsem se stal odborným asistentem nejprve na vysoké škole novinářství a potom na Filozofické fakultě UK v Praze, kam byla katedra přeložena. Jenže tady jsem zase musel vysvětlovat, proč jsem odmítl nabídku vstoupit do strany. Uvědomil jsem si, že mám na krku další průšvih. Nakonec jsem na fakultě byl jeden ze čtyř nestraníků, na což jsem byl hrdý. I na to, že jsem nikdy v žádné partaji nebyl.

Čím jste je přesvědčil, že vás nevyhodili?

Argumentoval jsem, že jsem krátkou dobu ženatý a musím dojíždět do Tábora. Tak jsem alespoň dělal funkcionáře podnikového ROH.

Když se na svůj život podíváte zpětně, vyčítáte si něco?

Udělal jsem řadu chyb a dopustil se mnoha omylů, spoustu z nich si vyčítám, ale nestěžuju si. Taky lituju, že jsem se pořádně nevěnoval hudbě a matematice, obojí mi chybělo a chybí.

Matika vás bavila?

Právě že nebavila, zanedbával jsem ji, a tím mi chybí, protože matematika vede k jinému způsobu uvažování a spolu s fyzikou by mi dnes umožnila objevovat kvantovou fyziku, kterou laicky obdivuji.

Sice neděláte hudbu, zato malujete.

Když si ale na své první obrazy vzpomenu, tak jsem úplně zděšený, to bylo děsný (smích).

Politicky jste se přece jen angažoval, a sice v roce 1989 v Občanském fóru. Co vám z té doby nadšení zbylo?

Zklamání: nepotrestané zločiny komunismu, rozprodaný a rozkradený národní majetek, nezměrná korupce, nespravedlnost a výrazný úbytek demokracie, ta vlastně vůbec neexistuje, jsou to jen fráze vzdálené od reality. Zklamaný jsem i z islamizace Evropy a z toho, že Evropská unie je obrovský podvod. Takže jsem polistopadovým vývojem velice zklamán a obávám se, že bude ještě hůř. Pokud Unie nekrachne, budeme zbaveni všech národních tradic, náš život bude bruselskou byrokracií zcela zglajchšaltován, přijdeme o svobodu, budeme vykořisťováni a to všechno pro mocenské a ekonomické zájmy cizí oligarchie. Navíc u nás nemáme jediného rozumného a zájmy národa zastupujícího politika.

Jste autorem několika knih a učebnic, které si vážíte nejvíc?

Nerad beru do ruky svoje knížky, které už vyšly, protože bych je napsal úplně jinak. Vážím si snad jedině, a to třikrát přepracovaného Lexikonu magie. Vyšel kdysi jako samizdat.

Jak vy jste se potkal s magií?

Zabýval jsem se jí už jako student. Určité osobní zkušenosti mne přivedly nejprve ke spiritismu, kdy jsem s jedním kamarádem chodil na seance, z nichž jsme pak ale měli legraci. Bylo to primitivní pověřivé sektářství. Především jsem ale esoterik, esoterika je prostě víra, že skutečnost je víc než to,

co můžeme vnímat a logicky domýšlet, že existuje podivuhodná dimenze magického života, fyzického i duševního.

Máte ještě nějaké nesplněné přání?

Už si toho moc nepřeju..., ale ještě bych chtěl něco napsat a hlavně si přeju, aby se moji potomci měli líp, i když tomu tak asi nebude. Obávám se, že budoucnost bude dosti skličující a temná.